

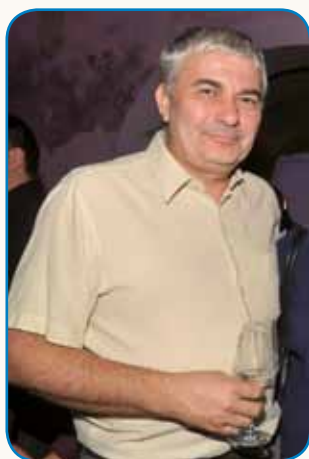
Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 10. oktobra 2019 - Leto XXIX, št. 41

stran 2

MINLJIVOST JE LAHKO TUDI LASTNOST NEKEGA JEZIKA

PAVROM POMAGA PRITI...
«stran 4

SKUPNI ŠOLSKI DAN
stran 6

STARIŠKE SO SE ZGLIJALI, MI SMO SE ŽENILI
stran 8

MINLJIVOST JE LAHKO TUDI LASTNOST NEKEGA JEZIKA

V naši prejšnji številki ste lahko prebrali, da se je 28. septembra v večernih urah kulturni dom na Gornjem Seniku napolnil do zadnjega kotička. Vaščani so se zbrali zato, da bi si (v Porabju premierno) ogledali film »Oroslan« režiserja *Matjaža Ivanišina*, prvi celovečerni slovenski igrani film, ki se dogaja v Porabju in v katerem (razen glavnih vlog) nastopajo ljubiteljski igralci z Gornjega Senika. Domačini na platnu govorijo v gornjeseniškem govoru porabskega narečja, zaradi česar je »Oroslan« požel buren aplavz na nedavnem Festivalu slovenskega filma v Porotorožu.

Zgodba govori o dveh bratih z Gornjega Senika, eden od njiju (Oroslan) je ostal na domačiji v rojstni vasi, drugi pa

Margiti Gyécsek. O tem, zakaj ga je zanimala postopna preobrazba neke ose-

Producent filma Miha Černec, igralec Milivoj Miki Roš (v vlogi Oroslanovega brata), režiser Matjaž Ivanišin in seniški ljubiteljski igralec Tamás Skaper

be v spomine in zgodbe o njem, in zakaj je svojo ekipo pripeljal ravno v največjo slovensko vas v Porabju, smo pred seniško projekcijo povprašali režiserja Matjaža Ivanišina.

da lahko postane 'Oroslan' stičišče vseh teh oseb.«

- *V vaših prejšnjih filmih*

smo lahko ob fiktivnosti pogosto zasledili tudi dokumentarnost. Kaj je k tokratni zgodbi prispevalo Porabje?

»Ta film ima svoj začetek v kratki zgodbi, ki jo je napisal Zdravko Duša (*»Pa ravno tako je bilo«* - op. ur.). Dogaja se v okolici Tolmina in temelji na nekaterih resničnih elementih. Ko smo se odločili, da bomo to zgodbo predstavili v Porabje, smo vedeli, da je ne moremo preprosto prenesti in jo tukaj posneti. Morali smo zgodbo preplesti tudi z lokalnimi pripovedmi, ki izvirajo iz teh krajev. To se mi je zdelo nujno za ta film, kajti zgodbe, ki jih je zapisal Zdravko Duša, so zelo podobne pripovedim, ki smo jih slišali tukaj. Tako je nastal lep preplet različnih krajev.«

- *K skupnemu delu ste pritegnili večje število domačinov. Kakšno je bilo delo s porabskimi ljubiteljskimi igralci?*

»Izredno sem užival, mogoče tudi zato, ker se veliko ukvarjam z dokumentarno formo. Vajen sem delati z ljudmi, ki niso šolani igralci, tudi tokrat je bilo tako. Zelo sem hvaležen, da so se ljudje odzvali. Mislim, da je bilo za tak tip filma nujno, da smo poiskali obraze, ki izhajajo

iz tega okolja. Vsak obraz je namreč tudi pokrajina in se mi zdi, da je to filmu prineslo še nekaj dodatnega, nekaj dragocenega. Kar se pa tiče samega jezika, težko bi našli poklicne igralce, ki bi se temu dialektu tako priučili, kakor so ga pristno podajali ljudje, ki z njim živijo vsak dan.«

- *Podoba Porabja, ki jo prikazujete, nekoliko odstopa od tiste v naših medijih.*

»Gre za fikcijo. Mi tu sledimo zgodbi, ki jo želimo povedati. Ne želimo torej predstaviti Porabja 'ena za ena'. Mi pokažemo Porabje v tisti luči, kot je vezano na našo fiksijsko zgodbo. Tudi Gornji Senik, ki je del filma, seveda ni Senik, ki bi bil zaobjet v celoti. Gre za specifičen pogled, ki je vezan na pripovedovano zgodbo. Le-ta se mogoče malce razlikuje od tistega, ki ga prikazujejo mediji.«

- *Ali lahko projekcije filma prispevajo k boljši prepoznavnosti Porabja v osrednji Sloveniji?*

»Če bo ta naš film k temu vsaj malo pripomogel, bom izredno vesel. Mi se s filmom ukvarjamo na svoj-

celoti ukvarja z minljivostjo, s tem, kako se človeka po smrti spominjajo. Podobno lahko umre tudi jezik, tudi temu je del našega filma posvečen.«

- *Kakšni so bili odzivi na film? Kako naprej, »Oroslan«?*

»Film je bil premierno predvajan na festivalu v Locarnu, nedavno pa smo imeli projekcijo na Festivalu slovenskega filma v Porotorožu. Mislim, da je najpomembnejša predstavitev tukaj na Gornjem Seniku, kjer smo film tudi posneli. Nadaljeval bo pot po festivalih: najprej na Dunaju in v Solunu, nato pa še v Španiji in Angliji. Upam, da bo čim bolj zaokrožil in dobil svoje občinstvo tudi pri ljudeh, ki nimajo nobenega stika s Porabjem, da jih bo zgodba nagovarjala širše.«

- *Boste v prihodnje radi zahajali v Porabje?*

»Moj prvi stik s Porabjem in to, kako sem te kraje doživel in te ljudi spoznal, je v veliki meri vplivalo na to, da sem se odločil za tukajšnje snemanje. Ob tej priložnosti bi se rad srčno zahvalil vsem ljudem, ki so pomagali pri

Nabito polna dvorana seniškega kulturnega doma

se je pred časom odselil v mesto. Oroslan - ki ga na platnu nikoli ne vidimo - nenadoma umre, kar izvemo v prvem delu filma. V drugem odseku Oroslanov brat (*Milivoj Miki Roš*) pripoveduje prijatelju snemalcu (*Dejan Spasič*) o preminulem in njegovi smrti, film pa se zaključuje s pripovedovanjem sosedov in sovaščanov o Oroslanu.

Poseben pomen za našo pokrajino ima, da je režiser v snemanje vključil ljubiteljske igralce z Gornjega Senika, najkompleksnejšo vlogo pa dodelil domačinki

- *Naslov »Oroslan« je nekoliko neobičajen za slovenski celovečerni film. Zakaj ste se zanj odločili?*

»Všeč mi je bil že sam zven te besede, njena izgovarjava, njena skrivnostnost in misterioznost za občinstvo v Sloveniji. Celoten film govori o človeku, ki je umrl in o tem, kako se njegovo življenje nadaljuje preko spominov ljudi, ki so ga poznali, preko njihovih zgodb in anekdot. V film sem vključil spomine na različne ljudi, ki se pa končno najdejo v eni sami osebi. Zdelo se mi je,

Domačinka Margit Gyécsek je imela med ljubiteljskimi igralci največ vloge

stven način, če pa ima še dodaten odmev, se bomo tega zelo veselili. Pomemben del našega filma je ravno jezik, saj je v njem ohranjeno porabsko narečje, ki ga tukajšnji ljudje govorijo. Film se v

tem filmu. Ne le tistim, ki so bili pred kamero, temveč tudi tistim, ki jih ni videti na platnu, vseeno pa so ogromno pripomogli k nastanku tega filma.«

-dm-

Milivoj Miki Roš – dobitnik filmske nagrade vesna

Oroslan kot kapa, ki pokrije vse

Letošnji 22. Festival slovenskega filma sta zaznamovala dva filma, ki se dogajata v krajih, kjer živijo zamejski Slovenci. Poleg velikega zmagovalca

Jaz sem sicer takrat že vedel, da bom nagrajen, a nisem smel tega nikomur povedati, saj so nam organizatorji festivala tako zabičali. Kakšni

pa pač smešno.»
- Kako je sploh prišlo do tvojega sodelovanja z režiserjem filma Matjažem Ivanišinom?

»Poklical me je producent Miha Černek in rekel, da bodo šli v Porabje nekaj gledat in bi me radi vzeli s seboj, ker te kraje poznam. Potem smo se vozili gor in dol, jaz sem jim pripovedoval zgodbe, katerim sem bil priča ali pa so mi jih ljudje v Porabju pripovedovali. Potem mi je rekel, da bodo delali film, pri nastanku katerega jim bom pomagal pri organizaciji. Odrnil sem mu, da z dobre volje in veseljem. Čez pet minut je dodal, da ne bo ostalo samo pri tem, ampak bom v filmu tudi igral. Več kot pol leta smo nato zahajali v Porabje, potem pa smo se odločili, da bomo film snemali na Gornjem Seniku, saj smo se povezali z nekaterimi ljudmi. Tomi Škaper, s katerim sva kot srčna brata, je veliko pomagal pri tem, da smo vzpostavili prijateljske stike. Sledil je ogled lokacij, avdicije in poskusna snemanja ter šele nato samo snemanje.«

- Zakaj je naslov filma Oroslan?
»Vemo, da na Gornjem Seniku živi človek, ki ga tako kličejo. Film ni dobil imena po živili, torej levu, ampak zato, ker je ta beseda zelo zvočna. Sicer pa Feri, ki ga kličemo Oroslan, v filmu tudi nastopa. Tako on kot drugi domačini, ki nastopajo v zadnji tretjini filma, pripoveduje zgodbo o mojem pokojnem filmskem bratu.«

- Še pred projekcijo v Portorožu ste meseca avgusta ustvarjalci film predstavili v Švici, na festivalu v Locarnu. Kako je bilo tam?

»To je zelo pomemben festival, ki je tudi nekakšna odskočna deska za druge festivale. Odzivi na njem so bili krasni. Zanimivo je bilo, ko je k meni pristopila filipinska igralka, ki je menila, da je bil moj pokojni brat, o katerem govorim

v filmu, resnična oseba. Zdelo se ji je nenavadno, da sem s takšno aroganco in cinizmom govoril o njem pa tudi da se nisem jokal. Tudi ko sem se pogovarjal z drugimi ljudmi iz različnih držav, so

mesto v tem filmu. Spoznaval sem način dela Matjaža Ivanišina. To je bila dragocena izkušnja, saj spada trenutno med najbolj vroče režiserje v Sloveniji. Sicer pa bi na koncu rad dodal še zahvalo.

Prizor iz filma: Miki Roš (Oroslanov brat) v seniški gostilni pripoveduje o pokojnem bratu

Zgodbe iz kostanjevih gozdov, ki se dogaja v Benečiji, je ljubitelj filmske umetnosti navdušil tudi film Oroslan, ki je bil posnet v Porabju. Za stransko moško vlogo v tem filmu je namreč nagrado, ki se imenuje vesna,

pa so bili moji občutki? Meni je všeč, ker gre za prvi porabski celovečerni igrani film in je moja nagrada na nek način priznanje filmu pa tudi porabščini, meni ljubemu jeziku.»

Tomi Škaper, ki je veliko pomagal tudi pri organizaciji

prejel Milivoj Miki Roš.

- S kakšnimi občutki si v Portorožu prevzel omenjeno nagrado?

»Čeprav so mi kolegice in kolegi po projekciji našega filma vsi v en glas čestitali in bili navdušeni, je bilo to, da sem prejel vesno, zame veliko presenečenje. Ko sem se na dan podelitve nagrad vrnil v Portorož in še ni bilo javno znano, kdo so nagrajenci, je k meni pristopil prijatelj, režiser Miha Hočevar, in rekel, da upa, da bom nekaj dobil.

- Tudi ob prevzemu nagrade si poudaril, da si vesel, da se je porabski jezik znašel na filmskem platnu.

»Res je, vesel sem, da je porabščina dobila mesto v slovenskem filmu. To je pomembna stvar, pa tudi to, da so naši Gornjeseničani, igralci, ki so igrali v filmu, in so jim nekateri rekli naturščiki, jaz pa jim rečem kar igralci, seveda govorili v svojem maternem jeziku. Zaradi tega so bili potrebni slovenski podnapisi, kar je sicer normalno, meni

Miki (prvi z leve) v kulturnem domu na Gornjem Seniku z domačini, ki nastopajo v filmu

me vsi spraševali, kje je še takšna dežela. Kot da bi prišel, ne bi rekel, na drugi planet, ampak v nek vzporedni svet, ki ga nekateri mogoče še poznajo, a ga nimajo več.»

- Je sodelovanje pri filmu Oroslan nekakšen vrhunec tvojega

Naš producent Miha Černek iz produkcijske hiše Staragara, zelo požrtvovalen in pošten človek, je obljubil, da bo poskrbel za prevoz tistih Porabcev, ki so sodelovali pri filmu, na projekcijo v Portorož. Hvaležni smo tudi Zvezi

Porabska „ekipa“ v Portorožu

že skoraj tri desetletja trajajočega sodelovanja s Porabskimi Slovenci?

»Ko sem imel intervju za nek slovenski časopis, sem povedal, da je to ena kapa, ki pokrije vse tisto, kar se je dogajalo pred tem. Kot igralec sem v filmu najbolj viden, ampak tudi vsa moja znanstva, poznavanje pokrajine in zgodbe, o katerih sem pripovedoval, vse to je dobilo svoje

Slovencev na Madžarskem, ki je prispevala denar za prenočevanje. Lepa gesta tako ene kot druge strani, pa tudi mojih Porabcev, ki so samoiniciativno poskrbeli, da so bili gledalci po projekciji deležni raznoraznih dobrot. Kaj takega se po predstavitvah filmov običajno ne dogaja.«

Silva Eöry

Foto: M. Sukič,

Gy. Bajzek in Staragara

PREKMURJE

Leon Novak je nauvi püšpek

Evangelicanska cerkev augsburške veroizpovedi, stera je z okauli 18 gezero verniki drüga največša krščanska cerkev v Sloveniji, je na svojom volilnom djileši, steromi pravijo sinoda, vöodabrala nauvoga püšpeka. Po Gezi Filoji, steri je Evangelicane v Sloveniji vodo od leta 2013, de od 1. decembra naprej nauvi püšpek soboški evangelicanski duhovnik Leon Novak. On je daubo 58 glasov, dozđjašnji püšpek pa 20 glasov od sküpnö 80 delegatov. Po šesti lejtaj de se sedež evangelicanov v Sloveniji iz Ljubljane, gé kak duhovnik že duga leta delüvle Filo, preselo nazaj v Prekmurje, gé tüdi žive velka večina evangelicanov v Sloveniji. Po izvolitvi je Leon Novak povedo, ka de si v svojom mandati prizadevo za sodelovanje in timsko delo, veliko pozornost pa de dau vernikom, tak mladim kak tüdi starejšim.

Delegati iz vsej štirinajstih slovenskih evangelicanskih cerkvenih občin so na sinodi, stera je bila v Murski Soboti, izvolili tüdi nauvoga inšpektora. Od trej kandidatov (Bojan Prosič, Suzana Deutsch in Tadeja Hari), je največšo podporo daubo Prosič. Evangelicansko cerkev v Sloveniji vodita z enako pravico in odgovornostjo püšpek in inšpektor.

Silva Eöry

Na kejpi: Leon Novak

Damjan Jerič - svetovalec in vinar

Pavrom pomaga priti do evropskih pejnez

Damjan Jerič je zaposleni na Kmetijsko-gozdarskem zavodu Murska Sobota. On je eden od tistih strokovnjakov, steri pavrom pomagajo s tanači.

»Ge se spravlam z agrarno ekonomiko. Tau pomeni ka pavrom pomagan te, če škejo priti do evropskih in drügh pejnez. Tau je te, gda küpüvlejo kakše škeri pa tüdi te, gda delajo štale in drüge zidine, stere nücajo pri svojom deli. Od Evropske unije in rosaga jim probam pomagati spraviti pejneze za njihove investicije,« raztolmači sogovornik in cudja, ka te, gda nega dosta razpisov, pripravla za pavre predavanja, vči pa jih tüdi tau, kak morejo voditi računovodstvo in ka vse morejo napraviti, ka ne bi plačüvali preveč porcij.

Damjan Jerič je gorraso pouleg Murske Sobote, v vesnici Raki-

gda se mulči trava pa tüdi pri trgatvi. V kleti pa z vinom vse delamo sami.«

Menši tau gorice je v Prosenjakov-

piğejo. Je pa istina, ka so okusi različni. Mi smo v Prosenjakovcaj ob pomauči evropskih penez pred štirimi leti našo

Damjan Jerič

caj, gé je tüdi vinska klejt, vekši pa v Čikečki vesi: »Za tau je poskrbo moj oča. Tam je več kak 140 parcel, stere je melo v lasti

zidanico, stera ma ime Martinova klejt, prenaüvili, tak ka jo zdaj vödavamo tüdi turistom. V apartmaji je mesto, ka leko v njem prespi devet lüdi. No in za naše goste mi pripravlamo tüdi degustacije vina. Avstrijci ali Nenci pousüjoga sploj neškejo

Pustolovski park je napravljeni v lesi pri Bukovniškon jezeri

čan, gé žive ške gnesden. Njegva držina je nej mela paverstva »ali tak oča kak mati sta delala v takši firmaj, stere so se s paverskim delom spravlale. Tak sam te tüdi sam ges odlaučo, ka mo šau po toj pauti in sam šau študerat na Biotehniško fakulteto v Ljubljano. Tüdi moja žena dela v takšom posli. Gda je moj pokojni oča šau v penzijo, smo napravili prve gorice, po tistom smo ške več zemle küpili in tak zdaj na trej hektaraj raste dvanajst gezero trsov. Dela gé dosta, sploj zatau, ka smo vsi v držini zaposleni in tau delamo pouleg službe. Vsega tüdi ne delamo sami, vej pa mamö pomauč tak pri šprickanji grauzdja,

40 različnih lastnikov, on dojküpo. Dvej leti je tau trpelo, ka je vse papere zrikto. Tau je bilou rejsan veliko delo.«

Jeričovi majo različne fajte grauzdja, laški pa renski rizling, šardone, beli burgundec, sivi pinot, traminec, rizvanec, od rdečih pa modro frankinjo: »Bila so leta, ka smo ške novembra trgali. Zadnja leta je glavni tau trgatve že septembra. Je pa istina gé, ka je lani bila trgatev ške bole prva, kak je v etom leti. Brodim, ka de do 15. oktobra vse grauzdje pobrano. Morem tüdi tau prajti, ka so lidge včasi pili bole sladka vina, zdaj pa v glavnom bole süja vina vsi delamo, ka lidge rajši takša

probavati, samo süjo vino. Se pa zato ške najdejo eni, steri tüdi sladko vino radi piğejo.« V Martinovi kleti je do zdaj prespalo največ Slovincov, dosta je tüdi vögrskih gostov, pridejo pa tüdi s Češke, Slovaške, Avstrije, Dajčlanda in drügh rosagov: »Vleti ostanejo za več dni, zvün sezone pa v glavnom samo konec kedna. Dosta se s piciklini okauli vozijo, se dejo v toplice koupat ali pa vandrivajo po Prekmurji, pa tüdi po Vögrskom.«

Nej pa je bila samo vinska klet, stero so Jeričovi pred leti vrej-

vzeli, zbrodili so si ške neka drügoga. Pouleg Dobrovnika, pri Bukovniškom jezeri, so v lesi napravili Pustolovski park: »V istom cajti, kak smo prenavlali klet v Prosenjakovcaj, smo napravili tüdi té park. En moj kolega se je s takšim delom že spravlo. V našom tali Slovenije pa je te ške neka takšoga nej bilou. Gé pet različnih poti, ena je za včinjë, štiri pa za plejzditi.« Plezalne poti, stere so spelane med drevdjom, so prilagojene glede na starost in na tau, kak što lada, po njih pa leko dejo tak mali mlajši kak vözraščeni lidgé. Najnižši elementi (vsevküper jih je okauli 60) so 1,5 metra visko, najvišši pa celau osem metrov nad zemlau. Samo nej se trbej nika bojati, vej pa so lidge zvezani in celi cajt zavarovani. »Vsakši, steri pleza, dobi opremo, remen, s sterim se prikapči na en draut ali kak njemi angleški pravimo safety line. Tak ka tüdi te, če se ti poškali ali spadneš, si nika

Martinova klet

ne napraviš. Največ obiskovalcov, naganuk jih leko plezi stau, mamö vleti. Junija pa septembra so tau šolska deca in organizierane skupine, julija in avgusta pa bole držine. Pridejo tüdi z Vögrskoga. Pred kratkim smo se bole povezali s termami iz Lentija, tak ka nam tüdi oni pošilajo turiste,« je na konci ške raztolmačo Damjan Jerič.

(Kejp na 1. strani: Damjan Jerič se tüdi z vinom spravla.)

Silva Eöry

Kejpi: Silva Eöry in osební arhiv Damjana Jeriča

Zadnja seja občnega zbora DSS

30. septembra, malo pred koncem mandata narodnostnih samouprav 2014-2019, je zadnjič zasedal občni zbor Državne slovenske samouprave. Ob tekočih zadevah so člani prisluhnili poročilom o 5-letnem delu komisij (nadzorna in finančna, kulturna ter šolska). O svojem delu so poročali tudi predsednik DSS Martin Ropoš, podpredsednik Karči Holec in slovenska zagovornica v madžarskem Parlamentu Erika Köleš Kiss, ki se je osredotočila na delo v letu 2019. Zahvalila se je vsem čla-

nom, posebej predsedniku Ropošu in sodelavcem Urada DSS za konstruktivno sodelovanje v interesu napredka slovenske

skupnosti. Predsednik Ropoš se je članom občnega zbora zahvalil za delo, poslovil se je od tistih

članov, ki niso ponovno kandidirali ali niso prišli na listo za nove volitve.

F. Sütő

Nogometni turnir »Dobrodošli pri nas«

21. septembra 2019 je potekal tradicionalni letni zamejski nogometni turnir z naslovom »Dobrodošli pri nas« v Gorskem Kotarju na Hrvaškem, v kraju Gerovo. Organizator je bil Slovensko kulturno društvo Gorski Kotar. Turnirja so se udeležile ekipe z avstrijske Koroške, Italije in Hrvaške ter tudi iz Porabja. Srečanje, ki se je odvijalo ob lepem sončnem vremenu, je omogočilo navezovanje novih stikov in prijateljstev.

Priznanja in pokale je na sklepni prireditvi, ki se je zaključila z družabnim srečanjem, podelil minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Republike Slovenije Peter J. Česnik.

Na turnirju so zmagali naši fantje iz Porabja, člani Športnega društva Srebrni breg z Gornjega Senika.

Viktorija Hanžek

Gostovanje v Subotici

27. septembra je bilo XVI. Srečanje slovenskih zborov v Subotici, v Slavnostni dvorani Mestne hiše, katerega so se udeležili tudi Ljudski pevci Slovenskega društva v Budimpešti (letos petič). Organizator tega srečanja je Slovensko društvo Tigrav v Subotici, naši stari in dobri znanci že več let, ki so nam 28. septembra pokazali tudi jezero v Paliču in okolico (slika Vila Lujza) ter vinsko klet vinarijo Zvonka Bogdana.

Agi Kállay

radiomonoster.hu

ŽELEZNA ŽUPANIJA

*Največ dvorcov v Železni
županiji mamo*

Če gledamo dvorce, te je Železna županija edna najboljša bogata regija s svojimi 260 dvorcami. Žau, med tejmi je dosta taši, steri se že rüšijo, dapa so taši tö, stere so že lopau obnovili. Najbola zanimiva ves je Ostffyasszonyfa, gde 797 lüstva žive pa pet dvorcov majo, tej so ranč tak v različnem stanju kak vsi drügi v županiji. Dočas ka sta dvorca Ostffy pa Niczky lopau obnavljena, dvorec Károlyi se obnavlja, se dvorec Ajkay rüši. V slabem stanju je dvorec Weöres tü, gde, kak na tabli še gnesden leko štemo, je gnauksvejta krčma bila.

Od te vesi več dvorcov samo Sombotel ma, gde so dosta izmed nji že za stanovanje vönaprajli, kak v Herényu stoječi Gothard-dvorec pa v Kamonu Reissig dvorec.

Dvorce zvekšoga samouprave majo prejk, istina, ka so že dosta odali, stere nej, tiste so vönaprajli za dom starcov. Tau je baja, ka med tistimi dvorci, stere so odali, dosta je še v tašom stanju, kak so je küplü ali še v slabšem, zato ka eden filer so nej pocerali na nji.

Najdejo se taši dvorci tü v Železnoj županiji, stere so lopau obnovili pa hotele so vönaprajli iz nji, dapa na žalost dosta od nji so že zaprli kak v Vasszécsenyu Ó-Ebergényi dvorec. Nejdaleč kraj odtec stoji Új-Ebergényi dvorec, te še gnesden redno dela, nej samo kak hotel, liki kak stavba za gostüvanje, gde se leko mla- doženci slikajo.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Marjan Šarec spregovoril v New Yorku

Na splošni razpravi svetovnih voditeljev 74. zasedanja Generalne skupščine Združenih narodov (ZN) v New Yorku je spregovoril tudi predsednik slovenske vlade Marjan Šarec. Izrazil je trdno podporo učinkovitemu multilateralizmu, vladavini prava in spoštovanju človekovih pravic. V uvodu je slovenski premier dejal, da je svetovni red v tranziciji, mednarodne organizacije pa se trudijo to upoštevati. Šarec je odločno podprl multilateralizem in poudaril, da se je treba osredotočiti na pravno državo in človekove pravice, podnebne spremembe in cilje trajnostnega razvoja, pa tudi izzive, povezane z novimi tehnologijami. Za Slovenijo je prehod na trajnostno in zeleno gospodarstvo strateška prednostna naloga, je še izpostavil Šarec in na koncu omenil nove tehnologije, ki povezujejo ljudi, povečujejo produktivnost in kakovost življenja, hkrati pa tudi nove nevarnosti za države in posameznike. Navzoče je seznanil s predlogom o vzpostavitvi prvega evropskega mednarodnega raziskovalnega centra za umetno inteligenco v Ljubljani pod okriljem Unesca.

Srebrni odbojkarji

Slovenski odbojkarji so še drugi v štirih letih evropski podprvaki. Tokrat so jih v finalu Evropskega prvenstva, ki je potekalo v dvorani Bercy v Parizu, s 3:1 premagali Srbi. Slovenci so tekmo odlično odprli in povedli z 1:0, nato pa so v nadaljevanju Srbi prevzeli vajeti igre v svoje roke in še tretjič osvojili evropsko zlato. Vse do finala so slovenski odbojkarji svoja srečanja odigrali v ljubljanski dvorani Stožice, saj je bila Slovenija eden od štirih soorganizatorjev letošnjega evropskega prvenstva. Na krilih domače publike so Slovenci v četrtfinalu premagali evropske prvake Ruse in nato v polfinalu še svetovne prvake Poljake.

Čezmejno medgeneracijsko povezovanje

Osnovna šola Kuzma, ki leži le streljaj od slovensko-avstrijsko-madžarske tromeje, je odlični partner porabskemu narodnostnemu šolstvu že vrsto let. Ko slovenska zakonodaja ni imela pravih odgovorov na umeščanje pedagoških asistentk v porabske vrtce in šole, smo skupaj s slovenskim šolskim ministrstvom in šolo v Kuzmi našli začasno zakonito pot za umeščanje asistentk v porabsko šolstvo. Potrebno je bilo mnogo naporov, razumevanja in iskrene želje po pomoči – tako bivšega ravnatelja šole Jožefa Škaliča kot sedanje ravnateljice Jasminke Krpič. Iskrena hvala obema! (In srčno upam, da se bo zgodba z asistentkami in njihovim vedno začasnim statusom s strani slovenske politike začela reševati sistemsko.)

Seveda pa šola v Kuzmi izvaja številne zunajšolske dejavnosti in projekte, v katere vključuje svoje neposredno okolje; že lansko leto je prijazno povabilo k sodelovanju prišlo tudi v Porabje. Gre za projekt medgeneracijskega sodelovanja in povezovanja ob spoznavanju osnov rabe sodobnih informacijskih tehnologij, preprosto rečeno, učenci pomagajo starejšim krajanom spoznavati skrivnosti rabe računalnika, ob tem pa se družijo in navezujejo

prijateljstva. V lanskem letu se je vabilu OŠ Kuzma odzvalo Društvo porabskih slovenskih upo-

Udeležence sestanka na DOŠ Števanovci: (z leve) Martina Černi, Suzana Farič, Jasminka Krpič, ravnateljica OŠ Kuzma; Valerija Perger, pedagoška svetovalka, in Agica Holec, ravnateljica DOŠ Števanovci

kojencev. V lepem številu so se člani, skupaj s predsednico Klaro Fodor, udeležili računalniških delavnic in druženja z učenci ter učitelji kuzmiške šole. Seveda so si obljubili, da se bo druženje in skupno učenje nadaljevalo tudi v tekočem šolskem letu, morda v razširjeni obliki – ob pritegnitvi porabskih učencev.

Obljuba se izpolnjuje! Iz OŠ Kuzma je že sredi septembra prišlo povabilo k sodelovanju v aktivnostih medgeneracijskega povezovanja. Suzana Farič, socialna pedagoginja, in Martina Černi, učiteljica, načrtovalki aktivnosti,

sta prijazno povabili k sodelovanju tako učence kot slovenske upokojeince. Prepričani sva, da

bomo z medgeneracijskim sodelovanjem bogatili življenje in delo drug drugega, sta zapisali.

Sodelovanje v projektu sem, poleg Društva porabskih slovenskih upokojeincev, ponudila še Dvojezični osnovni šoli Števanovci, saj je pedagoška asistentka Metka Perger formalno zaposlena na OŠ Kuzma. Ravnateljica Agica Holec je ponujeno sodelovanje z veseljem sprejela. 2. oktobra smo na števanovski šoli organizirali sestanek s predstavnicami šole Kuzma. Dogovorili smo se o ključnih elementih in ciljnih sodelovanja. 2-dnevna dejavnost se bo

odvijala v novembru na OŠ Kuzma. Udeleženci: učenci 7. razreda DOŠ Števanovci s pedagoško asistentko in ravnateljico, člani DPSU s predsednico in učenci ter učitelji OŠ Kuzma bodo ob računalnikih, seveda v slovenskem jeziku, spoznavali skrivnosti virtualnega sveta, se družili ob različnih motivacijskih igrah, predvsem pa dva dopoldneva pridno vadili slovensko komunikacijo. Hvala OŠ Kuzma za to priložnost in posebna hvala ravnateljici DOŠ Števanovci, Agici Holec, kot tudi predsednici DPSU, Klari Fodor, da sta z navdušenjem sprejeli povabilo v projekt. Gotovo bo to sodelovanje vsestransko obogatilo vse udeležence.

Števanovski sestanek pa je bil tudi priložnost za navezavo trdnih stikov med števanovsko in kuzmiško šolo; ravnateljici sta druga drugi ponudili sodelovanje v različnih zunajšolskih dejavnostih: učenci obeh šol bi spoznavali neposredna okolja na skupnih ekskurzijah, obstajajo številne možnosti sodelovanja na tehniških, naravoslovnih in kulturnih dnevih, gotovo pa bodo učenci obeh šol spet skupaj na morskih jezikovnih počitnicah v Fiesi.

Valerija Perger

Skupni šolski dan

Na začetku oktobra smo imeli skupni šolski dopoldan z učenci seniške šole. 4. in 5. razred sta se odpeljala na Gornji Senik v Kūharjevo spominsko hišo, kjer so pekli kruh. Ob tem so še imeli delavnico, v kateri so si lahko naredili cvetlice iz krep pa-

Seniški učenci so se v Števanovcih spoznavali s favno in floro Porabja

pirja. Najlepša hvala Norbiju, Ciliki, Ibolyi in Evi za zanimive programe.

Seniški učenci 4. in 5. razreda so pri nas v Števanovcih lahko delali na lončarskem vretenu. Lepe izdelke so naredili s pomočjo lončarja Štefana. Mi smo jih razdelili v dve skupini. Medtem ko je ena skupina delala na vretenu, si je druga ogledala graničarski muzej in imela delavnico, ki ji jo je pripravil Narodni park Őrség. Spoznali so različni ptice in gozdne živali. Ta delavnica je bila povezana z jesenjo in nasploh z naravo.

Na koncu so še lahko igrali nogomet na šolskem igrišču.

Števanovski učenci so pekli kruh na Seniku

Agica Holec
ravnateljica

Slovenske ljudske pripovedi - nej samo za mlajše - 27.

Od gda má zavec kratek rép

Vuk je sam okapo v goricaj, sledik pa je pazvo delat eške lasico pa zavca. Za badva pomagača je naleko slatko güžino: puni pisker medű.

Vsi trgé so flajсно delali. Gnauk pa je samo lasica volau dobila, ka bi eške pred güžinov kauštala med. Enjala je

Lasica je odišla k grmauvdji, kama je vuk skriu pisker z medom. Malo ga je polizala, te pa se povrnaula k vukej pa zavci.

»Za ka ste dejte krstili?« je biu najgir vuk.

»Za Začetka!« se je smejala lasica.

»Ste dobro geli, botrica?« je

»Pa idi!« gi je dopüsto vuk.

»Pa brž se povrni,« je kimo zavec.

Lisica je odišla. Gda se je povrnaula, je na pitanje, za ka so dejte krstili, pravla: »Za Osrejdka!«

Gda je lasica od tretjim odišla z dela ino polizala cejli med

»Za Dokončka!« se je smejala lasica.

»Ste dobro geli?« je pito zavec ino pomalek opéro oči.

»Dobro pa slatko,« si je gaubec lizala lasica. »Ka pa ti, boter, ne š nama güžino ponüdo?« se je obrno na vuká.

»Vej je pa istina,« je kimo vuk. »Podnék je, tau je cajt za obed.«

Odleto je do grmauvdja, kama je zrankoma skriu pisker medű. Depa s praznim piskrom je prišo nazaj ino čemerno muvo:

»Nekak je polizo med. O, če bi samo znau, što je tauvan, bi ma raztrgo šinjek!«

Te je lasica začnila gučati:

»Zavec je polizo med, gda si ti spau, boter vuk.«

»Ge sem ga gvüšno nej, rejsan nej!« se je brano zavec.

»O, ka lažaš, vej pa maš eške zdaj gaubec namazanoga z medom!«

Te je vuk zmrnjavo ino skočo prauti zavci, ka bi ma raztrgo šinjek. Zavec pa je tak naglo odleto, ka se je samo tak prašilo za njim. Vuk pa za njim. Zgrabo je zavca za rép ino ma ga odgrizno, njega pa je nej vluavo, ka bi ma šinjek raztrgo.

Od tistoga mau je zavec - kratkorépec.

Na domanjo rejč obrno:
-dm-

Ilustracija: -mkm-

delati ino se obrnaula prauti padašoma pa kričala:

»Hoj, hoj!«

»Ka je gé?« sta pitala vuk pa zavec.

»Na krstitke me zovéjo!« je lažala lasica.

»Te pa samo idi!« je dau valas vuk.

»Pa se brž povrni na delo,« je cujdau zavec.

pito eške zavec.

»Dobro pa slatko,« je bila prefrigana lasica.

Pa so dale okapali. Za en malo se je lasica pá prauti padašoma obrnaula ino kričala:

»Hoj, hoj!«

»Ka je gé?« sta pitala vuk pa zavec.

»Na krstitke me zovéjo!« je dala valas lasica.

s piskra, sta vuk pa zavec, trüdniva od žmetnoga dela, zaspala. Botra lasica pa se je povrnaula k njima ino s slejnjimi kraplami medű namazala zavci gaubec. Te pa je kričala:

»Gorstanita, manjaka!«

»Oho, si že prišla nazaj? Za ka ste dejte krstili?« se je zejvalo vukej.

Spet slovenske maše v Monoštru

Po poletnih počitnicah so se ponovno začele slovenske svete maše v monoštrski cerkvi Marijinega vnebovzetja, ki se služijo od septembra do maja na tretjo nedeljo v mesecu. K njim prihajajo ne le monoštrski slovenski verniki, temveč tudi verniki iz drugih slovenskih krajev.

Tako je bilo to tudi 29. septembra, na nedeljo Svetega pisma, ko je mašo daroval msgr. Franc Režonja, škofovski vikar za narodnosti soboške škofije. Maše se je kot domači župnik udeležil tudi dekan Imre Bodorkós. Pri maši so se spominjali tudi pred kratkim umrle Ildike Antal, ki je bila prva predsednica slovenske narodnostne samouprave Monošter-Slovenska ves.

F. Sütő

... DO MADŽARSKE

Novi kandidat za evropskega komisarja

Ko je propadla kandidatura Lászla Trócsányija za evropskega komisarja, saj ga je Odbor Evropskega parlamenta za pravne zadeve ponovno zavrnil, je premier Viktor Orbán za to funkcijo predlagal Olivérja Várhelyija, ki je trenutno veleposlanik madžarskega predstavništva v Bruslju. Premier ga je opisal kot tehnokrata in kariernega diplomata, ki dobro pozna delovanje Evropske unije. Prevzel naj bi enako področje, kot je bilo namenjeno prejšnjemu kandidatu, torej sosesčino in širitev.

Madžarska vlada se je v pisnem odzivu na odločitev odbora sicer ostro odzvala in zapisala, da je edina napaka Trocsanyija ta, da je vladi pomagal državo zavarovati pred migracijami, saj da je z njegovo pomočjo Madžarska spremenila zakone, tako da nihče ne bi več mogel na njeno ozemlje nezakonito.

Življenjepis novega kandidata Várhelyija se zdi dober, saj je veleposlanik z izkušnjami z delom v komisiji, in sicer na oddelku za notranji trg in storitve. Várhelyi, ki je študiral na univerzah v Szegedu in na Danskem, se je že od leta 1995 ukvarjal s priključitvenimi procesi, delal je na pravnem oddelku v zunanjem ministrstvu, ki je pripravljalo vstop Madžarske v EU. V Bruselj je šel prvič leta 2001, med letoma 2008 in 2011 je delal za Evropsko komisijo, 2011 so ga imenovali za namestnika veleposlanika v Bruslju, veleposlaniško funkcijo opravlja od leta 2015.

Kandidata za župana glavnega mesta drug ob drugem

Za župana Budimpešte se potegujejo štirje kandidati, toda možnosti za zmago imata le dva. To kaže tudi javnomnenjska raziskava inštituta Publicus, po kateri bi dosedanjega župana Istvána Tarlósa volilo 49 odstotkov volivcev, skupnega kandidata opozicije Gergelya Karácsonya pa 47 odstotkov. Róbert Puzsér bi dobil 4 odstotke.

STARIŠKE SO SE ZGLIJALI, MI SMO SE ŽENILI

Kak odim vsakši keden stare kejpe gledat, tau sem v pamet vzejo, ka edni spoj dosta kejpov majo, drügi pa samo malo ali spoj nejmajo. Tau je vejn zavolo tau-ga, ka so stari kejpi doma v rojstnom rami ostali, drügi so je pa vözlüčali. Med tejmi je dosta taši, steri s kejpami vred, stere so vüličili, tau mislijo, ka od spominov se tö leko rejšijo. Največkrat tašoga reda, če so tej spomini bola žalostni kak veseli. Gda sem v Števanovci pri Öčinoj Irinki odo, pri njej je tö malo kejpov bilau. Kak je prajla, zvekšoga nji je vse vözlüčala. Ona je tau prajla, ka zato, ka njej ji nej trbelo, dapa tak mislim, ka so bili taši tö med njimi, stere več nej stejla znauva v roke vzeti.

- *Irinka, dosta stari kejpov ste meli?*

»Dosta, mene ji je nej trbelo, tau sem pa nej mislila, ka de je še gnauksvejta nekak isko.«

- *Nej je vam škoda zanjé?*

»Nej, zato ka mena ji je nej trbelo.«

- *Kak gledam, nej ji je dosta ostalo, samo par, najbola tisti, gda ste se ženili.*

»Zvün tejsti še zato več tjejpov mam, če ranč samo enga, enga, kak očo, mater, moža, da je ragarot bejo, pa dja na potrdjavanji.«

- *Sto je vaša botra bila,*

stera na potrdjavanji zark za vami stoji?

»Öčina Marica so bilej moja botra, gda je konec

Öčina Irinka

bilau, po meši smo k njej šli na obed. Müve s sestrov sva nagnauk bile na potrdjavanji, zavolo tau-ga je z menov oča üšo na obed,

Z možaum sta se zdala 1971. leta

mati pa s sestrov k Šauštrnoma Maričaka.

- *Gda ste se ženili?*

»Leta 1971 sva se ženila pa kak tejtstoga reda vsakšoga, nas je tö Tanai doladja-mau.«

- *Gde ste meli gostüvanje?*

»Töj doma v štjednja smo

mel vönapravlano mesto tak za osemdeset lüstva. Dobro je bilau vanej, zato ka junija sva se ženila pa nej bilau mrzlo.«

- *Odkec ste meli telko stolov pa stolic?*

»Nej bilau telko stolov pa stolic, iz desk smo je napravili, deske smo tak na dou-dje vösklali pa s panjami smo je vöpodložili. S prtom smo je dolapokrili pa te na tejm smo djeli pa sejdl.«

- *Iz vesi so bile tjöjarce?*

»Iz vesi so bile, dapa edne so že pokojne kak stara Ena pa Bargaucina tetica, Otkovska Črna pa Mlejnarna Mariška, onadvej še živet. Tau so bile te tjöjarce, stere so kaulak po vesi na gostüvanjaj tjöjale.«

- *Ka dobroga so stjöjale?*

»Vse fela mesau je bilau, v župo kokošečo pa te še vse fele pokaraja pa torte, kak je tau prvin šega bejla. Makoš banda je igrala pa cejlak do zazranka, do desete vöre smo plesali, te že vanej na dvorišči. Iz Slaskoga iz Büdinec je Upak, od tetica mauž, telko paradije delo, ka tau ne more taprajti. Bilau je tak, ka s talidjami so lüstvo vö na paut vozili eden za drüdjim, še dröjžbane so odpelali. Je eden tjejp od nji, samo nej na mojom gostüvanji, litji na sestrinom.«

- *Lejpi gvant ste meli, sto ga je zašijo?*

»Iz Magyarlaka je Bagerova šivala, dapa ona že ne živé.«

- *Gda je mauž Toni dola-zaslüžo soldačijo, potistim ste se včasin oženila?*

»Nej nadudja sva se ženila, dapa že prvin, kak bi za sodaka üšo, sva se že spoznala. Dja sem sprvoga tak nej stejla njega, zato ka dja

sem dosta pojbov mejla, dapa mati je telko lejtala na atija, ka ga je naratala pa je nutraprivolo. Potejm sem te dja tö mogla nutraprivoliti, ovak bi se dja z njim nikdar nej ženila.

Pri potrdjavanji (birmi)

Zato ka prvin je še tak bilau, če so se stariške med seuv poglijali, mlajši so se mogli ženiti. Gda smo pa taprišli, ka zdavanje pa

ka so ti prajli. Moja mati je mena tö vsigdar samo tau goučala, aj gledam Tonija, kak dobro dja zopodim z njim, pa te tak so naja vtjüpersprajli. Gda je pa prišlo gostüvanje, te pa nej samo ka so doma ostali, nika so nej vcujdali pa nej prinesli na gostüvanje. Toni, moj mauž, je emo takarék knjige (hranilno knjižico), gde je pejnaze emo, pa še tiste so z njega sprajli putejstim, gda sva se oženila.«

- *Zaka so tašo delali?*

»Tau ne vejm, dapa nama bi tisti pejnazdje tö dobro prišli.«

- *Gda ste se oženila, potistim sta mati (tašča) pa oča (tast) prišla se k vam?*

»Te še nej, samo sledkar,

Materni kejp

gostüvanje bilau, te so od moža stariške doma ostali, nejso prišli.«

- *Prvin, če je ladjen edno deklo sto vzeti, te je dojšlo, če je mater pa očo nagučo pa se je leko ženo, nej?*

»Skur ka tak bilau, nej bilau ka, mogo si tau delati,

dapa samo na rejdke, pa mi ranč tak prejk k njim v Andovce. Vejn zavolo tau-ga je moj mauž v Andovci nikanej erbo.«

(Kejpa na 1. strani: Sestri-no zdavanje.)

Karči Holec

PREKMURJE OB ZGODOVINSKI PRELOMNICI 1919

Pokrajinska in študijska knjižnica je ob 100. obletnici priključitve Prekmurja in združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom izdala tri publikacije, s katerimi se je pridružila praznovanju visokega jubileja. Najprej sta izšla ponatisa *Prekmurje* Matije Slaviča in zbornik *Slovenska krajina* Vilka Novaka iz leta 1935, v katerem je med avtorji tudi Avgust Pavel. 3. decembra se bo vključila v projekt Javne agencije za knjigo, Rastoča knjiga.

Nazadnje je izšel Zbornik izbranih dokumentov ob 100. obletnici, *Prekmurje ob zgodovinski prelomnici 1919*. Avtorica in urednica zbornika je Klaudivija Sedar.

Avtorica je za izhodišče postavila misel Matije Slaviča, izvedenca za Prekmurje na mirovni konferenci v Parizu: »Delo je bilo silno težko; vztarajnost pa je rodila uspehe«. Na drugi strani je zelo podroben zemljevid *Današnje Prekmurje na začetku 20. stoletja*. Tu lahko preberemo imena slovenskih vasi v madžarskem jeziku.

Prekmurje je pomemben in poseben del slovenske zgodovine. Prav zato ga moramo še toliko bolj negovati in biti ponosni na vse dosedanje dosežke, ki so (so)oblikovali ta prostor v slovenskem duhu, predvsem pa to nadvse povedno in bogato izročilo deliti med seboj in z drugimi. »Če se samo za hip ozremo v zgodovino pokrajine prekmurskih Slovencev, ki so vse do leta 1919 živeli v okviru ogrskega dela Austro-Ogrske, se pred nami odvrti niz dogodkov, ki so oblikovali značaj pokrajine, predvsem pa miselnost njenih prebivalcev.« beremo v sporočilu bralcu in zborniku na pot, in dalje: kar je presenetljivo ali bolj rečeno čudodelno, se je slovenska zavest ohranjala

kljub majhnosti in vsem pretresom. Narodno prebujati so se začeli z zavedanjem svojih korenin, s prvimi tiskimi, ki so jih za svoje rojake prispevali domači protestantski pisci zagotovo od leta 1715 naprej v slo-

S predstavitve publikacije *Prekmurje ob zgodovinski prelomnici 1919*; v Pokrajinski in študijski knjižnici je zbornik predstavila avtorica Klaudivija Sedar

venskem oziroma starem slovenskem jeziku, ki je bil svoj čas tudi knjižni jezik. S tem so se tudi vse bolj odmikali od ogrske države in približevali Slovincem na drugi strani Mure. Slovstve-

začetku 20. stoletja ključna vloga periodiki, kot z vse pogostejšimi stiki s Slovenci na drugi strani Mure.«

Prvi dve desetletji 20. stoletja sta bili nedvomno ključni za prihodnost prekmurskih Slovencev. V zborniku so poglav-

ja: *Ime Prekmurje, Narodno prebujenje in Država/Kraljevina SHS, O dogajanju v Parizu in Praznovanje zgodovinske prelomnice Prekmurja 1919*. In številni dokumenti vse do današnjih dni, celo s tekstom in fotografijo o praznovanju 100. obletnice, ki je bila 17. avgusta 2019 v Beltincih pod naslovom *Vse se da*.

V zgodovinskih virih se za ime Prekmurje najde zapis že v srednjem veku za časa zagrebškega škofa Avgušтина Gazzota (1304 – 1323). Del Prekmurja je vse do druge polovice 18. stoletja spadal pod zagrebško škofijo. Ime *Slovenska krajina* naj bi se za celotno Prekmurje razširilo šele z Jožefom Košičem sredi 19. stoletja, ki s tem imenom označuje celotno slovensko Prekmurje. Prav tako sega razširitev madžarske oznake *Totsag* kot oznaka za celotno Prekmurje v 19. stoletju. Zavrtnjen je bil tudi izraz

Vendi, zato je bila zahteva leta 1919, da se mora uradno uporabljati beseda Slovinci. O demografski podobi je avtorica poudarila, da je bilo Prekmurje pred letom 1919 posebno tudi s statističnega vidika.

O dogajanju v Murski Soboti piše v poglavju *Maraszombat*. V drugi polovici 19. stoletja se je vse bolj uveljavljala madžarizacija, še posebej z na novo uvedenimi madžarskimi zakoni. Izhajal je madžarski časopis in ustanovili so Madžarsko prosvetno/izobraževalno društvo v *Vendski krajini* i... »Kljub temu in prav zato pa so se prekmurski Slovenci začeli vse bolj narodno prebujati. Zagotovo pa ogrske oblasti niso pričakovale upora proti jezikovni madžarizaciji, s katero je nastopil župnik na Tišini Franc Ivanocy (1857-1913), ki je kot dekan soboške dekanije vpeljal poučevanje verouka v slovensčini v vseh šolah te dekanije, skrbel za prevode in izdaje tiskov v prekmurščini, prevzel uredništvo prve letne knjige, *Kalendarja Srca Jezušovoga za leto 1904*, in s tem skupaj z najožjimi sodelavci začrtal pot nadaljnjemu razvoju slovenske identitete.«

Sedarjeva v poglavju *Narodno prebujenje in Država/Kraljevina SHS* opozarja, da je »Politična ločitev Prekmurja od ostalih slovenskih pokrajin povzročila tudi kulturno ločenost.« V poglavju je objavljena vrsta pomenljivih podatkov, ki razgrinjajo tedanje dogajanje, enako tudi v nekoliko obširnejšem poglavju *Narodni sveti*.

Od 20. oktobra 1918 se je zvrstilo več zborovanj. Poleg Murske Sobote so bila zborovanja v Ljutomeru, Radgoni, Črenšovcih in Beltincih, vsa seveda povezana s pripravo na priključitev Prekmurja.

O zborovanjih so pisali tudi tedanji slovenski časopisi, denimo *Slovenski narod* o shodu v Benediktu na Goričkem. »Med zborovalci je bilo tudi 32 zastopnikov prekmurskega protestantskega prebivalstva. Sklenili so, da za nobeno ceno nečejo pripadati Madžarski, marveč da si ustanove za slučaj, da bi jih Jugoslavija ne mogla sprejeti pod dvoje okrilje, svojo lastno slovensko prekmursko državico.«

V knjigi so objavljeni različni letaki, med njimi tudi poseben letak beograjske vlade, v katerem vlada poziva Prekmurce, naj ne verjamejo madžarskim obljubam o avtonomiji, ker bi morali plačevati celo vojni dolg. Avtorica predstavi tudi dogajanje v Parizu, kjer se je odločalo o usodi Prekmurja. Pod naslovom Avgust 1919 piše, da je vrhovni svet 1. avgusta dovolil, »da sme jugoslovanska vojska Kraljevine SHS zasedeti Prekmurje, odklonil pa je zahtevo o rabskih Slovincih.« V knjigi je še več različnih dokumentov do poglavja *Praznovanje zgodovinske prelomnice Prekmurja 1919*. Med leti 1919 in 2019 se je zvrstilo deset okroglih obletnic priključitve Prekmurja in združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom. »K pogostejšemu proslavljanju v zadnjih dvajsetih letih je nedvomno prispevala razglasitev 17. avgusta kot praznika združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom, na pobudo poslanca Jožefa Horvata. Ta dan se kot državni praznik Republike Slovenije, ki ni dela prost dan, praznuje od leta 2006.«

V zborniku so najnovejše, letošnje informacije o praznovanju, tudi o praznovanju 100. obletnice 17. avgusta v Beltincih.

Tekst in foto: Ernest Ružič

Tekst je dopolnjen s številnimi faksimili različnih ohranjenih dokumentov

na dejavnost evangeličanskih duhovnikov in učiteljev je tako rodila etnično zavedanje prekmurskih Slovencev, narodno zavednost pa so v vlogi narodnih buditeljev podkrepili za tem še katoliški duhovniki, tako s tiskimi, pri čemer gre v

DATI ROSAGI ZAKON INO MÉR

Mišljenje *svetoga Števana* o Cerkvi pa rosagi leko najbolje spoznamo z njegvi dvej zakonski knjig ino »Opominov« sinej *svetoma Emeriki* («Intelmek»). Prvi vogrski krau je emo štiri cile: stvauriti cerkveno organizacijo, regulirati gospodstvo nad grünti, naprejspisati krščanjsko ponašanje ino braniti nauvi red v rosagi. Najvekši gospaudge na Vo-

je z lesa zidali. V tistom cajti so postavili en par kameni bazilik tö, najbolje erična je bila Marijinoga Vnebovzetja v Székesfehérvári - če rejsan ne poznamo njene originalne forme.

Drügi veuki spomenek na stvaurdjenje Vogrskoga krallestva, knjiga »Opomini« je sploj lepau napisana v latinjskoj rejči, kak liki zakonske knjige tö. (S tistoga časa ne

neprijatele, je tam tö stvaurro županije pa edno püšpekijo, tak si je krepko v roké vzeu tau - z zlatom, srebrom pa soljauv bogato - krajino. Nej je pa samo z ognjom politiko pelo, edno svojo sestru je na priliko dau za ženo ednoma veukoma gospodari z držine Aba. Pomalek so v cejlom rosagi pripoznali prvo mesto Števani, tau je Arpadovoma rodi.

Prvi madžarski krau se je v svojoj vinešnoj politiki trüdo za mér s vsejmi sausedami, najbolje z rimsko-nemškim pa bizantinskim cesarstvom. Dvadvajsti lejt je biu nemški krau *Henrik* - brat Števana žene *Gizelle* -, Bizanci pa je Števan pomagó na nikoj djati Bolgare. Po dugom svajüvanji se je zglijó s Polaki, Pečenege pa je prej tak dojoblado, ka je v senjaj v pravom cajti na pamet vzeu, gda so prauti Erdelji gezdili.

Gda je Števan mér napravo v rosagi pa na njegvi grajncaj, je opro prauškarsko poštijo prauti Jeruzalemi. Eden prauškar je leko v 19 dnevaj prejk rosaga prišo, v Bizanci pa Svetoj deželi pa je Števan gordržo kvatejre za pautnike. Prvi vogrski krau je sam nikdar nej odo v Palestini, rad pa se je prej pogučavo s prauškarami, s tistimi tö, šteri so se prejk Vogrske v Romo paščili.

Gda je cesar *Henrik II.* mrau, je želo nauvi nemški voditelj *Konrad II.* povekšati svoj imperij. Začno je bojne prauti Benetkam (Velence), Taljanom, Čehom pa Polakom, tak so na red prišli Madžari tö. Gda je Števan na tau gorprišo, je naprejspiso post ino molitev v cejlom rosagi, svojoga neprijatela pa je tak leko dojoblado, ka je Konrada sodakom zapropaut do stroška za sé pa za konje. Tau je bila najvekša sodačka zmaga (győzelem) v cajti prvoga vogrskoga

krala.

Za en par mejsecov je mrau princ *Emerik*, edno samo dejte *Gizelle* pa Števana, štero je doživelo vözraščena lejta. Vmorila ga je edna divdja svinja, kak dosta kisenj *Mikloša Zrinskoga* tö.

drás ino *Béla* so mogli zbejžati z rosaga, depa *Gizella* se je tö nej preveč razmila s Petrom Orseolom, šteri je želo na mesto njenoga siná staupiti. Vse tau je gvüšno pomagalo pri tom, ka je že betežen krau Števan 15. au-

Ostanki Marijine Bazilike v Székesfehérvári - v njej so kronali največ vogrski kralov, petnajset od nji so tam dali na večni pokoj

grskom so tistoga ipa bili žipange pa püšpecke, pod njimi je bilau vnaugo sodakov, zemlau pa so pauvali slobaudni pavri. Za tau trauje féle lüstvo so bili zakoni ovaški: če je bujo svojo ženo, je mogo za štraf gospaud plačati 50, sodak 10, paver pa samo 5 güncov. Slüžabnike so si Madžari prignali s tihinskoga ali je zgrabili med domanjimi Slavi - če so ednoga slügo bujli, je dojšlo, ka je eden gospodar drügoma nauvoga podaro.

Cerkveno organizacijo je krau sploj pomagó ino brano. Vsakši deset vesnic je moglo zozidati edno cerkev, zvün tisti lidi, šteri so doma na odjen skrb meli, so mogli vsi mujs vsakšo nedelo k meši titi. Edno desetino pa uva pa mare je trbölo dati püšpekiji, štera je s knjigami pa škérmi pomagala svojim dühovnikom. Ranč edna cerkvena zidina je nej gorostala s cajta svetoga Števana, venak zatok, ka so

poznomo pisanj v madžarskom geziki.) Za »Opomine« ništerni pravijo, ka je je napiso škonik *Emerika sveti Gellért*, donk pa za avtora zvekšoga držijo samoga Števana. Prvi vogrski krau je emo za fundament kralleske moči »sveto vöro«, vej pa majo dühovniki mauč razvezati grej na zemlej. V etaj knjigaj je svojoma sinej naprejspiso, aj poštüje starce pa tradicijo, depa ovaška lüstva tö: »slab je tisti rosag, šteri má eden gezik ino edno šego«, eške gnes radi štémo, ta toleranca pa je bila špajsna v Evropi 11. stoletja. Moremo znati, ka je v tisti cajtaj srejdnjoga vöka eške nej bilau narodne identitete, politična lojalnost je nej bila povezana z gezikom pa narodnostjov.

Z organizacijov krščanjskoga krallestva je Števan dosta nevole emo, eške posaba z vekšimi poganskimi gospodari znautra rosaga. Gda je na Erdeljskom dojbziu svoje

Vazuli vövtেকেj oči (vrkaj) - Emerika dajo v škrinjó (spodkar - Képes Krónika)

Gda je *Emerik* zadaubo lejta za ženitev, ma je oča najšo snejo. Ne vejmo djenau, od kec je prišla, depa brodimó, ka z Bizanca, Polke ali Rovačke. Mlajšov sta nej mela, zatok se je žena po smrti *Emerika* povrnaua domau. Števan je nej samo v veuko žalost spadno, liki oprla se ma je edna veuka dilema tö: što aj po njegvoj smrti prejkvzeme tronuš? Po staroj vogrskoj tradiciji bi tau mogla biti najbližanja žlata po moškoj liniji *Vazul*; na njegovom dvauri pa je že en par lejt živo *Peter Orseolo* z Benetk, žlata po ženskoj liniji. Števan je pred očami emo krščanjsko vöro, zatok se je odlaučo za Petra ino tak stvauró svajüvanje za duga-duga lejta. *Vazul* se je prauti njemi postavó, zatok ga je krau dau zgrabiti ino ma oči vövtেকniti. Gnes brodimó, ka je samo legenda, ka ma je dau prej v vüja vraučí svinec (ólom) tö vlejati.

Vazula sinauvi *Levente*, An-

gustuša 1038 na vöke zaprosvoje oči. Tradicija pravi, ka je svoj rosag pa svojo cerkev v miloščo *Blajžene Device Marije* ponüdo. Njegvo tejló so djali v sarkofag z bejlóga marmora (márvány) ino ga po njegovom teštamenti odpelali v nauvo baziliko v Székesfehérvári.

Sveti Števan je kralüvo štiri desetletja ino zmejs sploj dosta veukoga napravo. Odlaučo se je za zahodno krščanjstvo, za latinsko kulturo, njegvi rosag je daubo vinešnje grajnec pa trdo organizacijo. Mesto šatorov je njegvo lüstvo živelo po vesnicaj, kauli žipanski gradov so se narajali prvi varaši. Vsikdar več je bilau privatni grüntov, dau je kovati prve madžarske peneze. Žitek Madžarov je v fundamenti ovaški grato ino - če rejsan je biu tau eške dugi proces - té nekda nomadski narod je nej preméno v maurdji evropski lüstev.

-dm-

PETEK, 11.10.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 12.00 Divjina v srcu (II.), britanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.20 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.55 TV-izložba, 16.25 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zadnja beseda! 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.10 Frfra in Cufek: Izdelovalnik železa, risanka, 18.15 Dobrodošli pri Jonu: Bala sena, risanka, 18.25 Na lepše, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Joker, kviz: 19. oddaja, 20.55 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Služabnik, angleški film, 1.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.30 Napovedujemo

PETEK, 11.10.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.00 Videotrak, 9.50 Mladi virtuoz: Alexander Gadjev, 10.30 Slovenski magazin, 11.00 Dobro jutro, 13.30 Dober dan, 14.35 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.00 Na vrtu: V grajskem parku, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.40 Oto Pestner - 40 let, 18.05 Divjina v srcu (II.), britanska nadaljevanka, 19.00 Nur, kratki igrani film iz Slovenije, 19.20 Videotrak, 20.00 Iz pozabe (III.), britanska nadaljevanka, 20.50 Ne pozabi, koprodukcijski film, 22.30 Televizijski klub, 23.25 Zadnja beseda!, 0.15 Videotrak, 0.50 Info kanal

SOBOTA, 12.10.2019, I. spored TVS

6.10 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.25 Plesna akademija: Vrnitev, avstralska nadaljevanka za mlade, 10.55 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 11.20 TV-izložba, 11.40 Tednik, 12.40 NaGlas! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 TV-izložba, 14.05 Zadnja beseda! - izbor, 15.00 Bolnišnica New Amsterdam (I.), ameriška nadaljevanka, 15.55 Nova dvajseta (II.): Po poti ocvirkov, slovenska nadaljevanka, 16.30 Na vrtu: V grajskem parku, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Duhovni utrip, 17.35 Alpe-Donava-Jadran, 18.00 Ozare, 18.10 Ambienti, 18.40 Reaktivki: Eifflov stolp v Parizu, Francija, risanka, 19.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Joker, kviz: 20. oddaja, 20.55 Kaj dogaja? Z Jonasom, 21.20 Poročila, Šport, Vreme, 21.45 Ko izgubiš vse, francoski film, 23.25 Ali imajo živali pravice, francoska dokumentarna oddaja, 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, 1.10 Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 1.45 Napovedujemo

SOBOTA, 12.10.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 6.05 Videotrak, 7.00 Najboljše jutro, 9.00 Spomini: Aleksandra Kornhauser Frazer, 11.00 Na lepše, 11.30 Ita Rina: Filmska zvezda, ki je zavrnila Hollywood, dokumentarni film, 13.05 C. Monteverdi: Orfej, opera, 15.15 Himalajski vrhovi treh Slovencev, dokumentarni feljton, 16.00 Studio ena, italijanska miniserija, 17.55 Hribovska saga, dokumentarni film, 18.55 Videotrak, 20.05 24 tednov, nemški film, 21.50 Zvezdana: Ali je bilo dovolj?, 22.35 Magnifico - Stožice 2018, koncert, 1.10 Videotrak, 2.05 Info kanal

NEDELJA, 13.10.2019, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.00 Govoreči Tom in prijatelji: Bacil na pohodu, risanka, 10.10 Vojna in jaz: Vera, nemška otroška igrano-dokumentarna serija, 10.35 TV-izložba, 10.50 Prisluhujemo tišini, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 14.20 Na lepše, 14.55 Ljubezen je vse, kar potrebuješ, koprodukcijski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40

Muk: Kolesarska dirka, risanka, 19.00 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Ku'damm 59, nemška nadaljevanka, 20.55 Intervju, 21.40 Poročila, Šport, Vreme, 22.10 Če pozabim tebe, Bagdad, britanski dokumentarni film, 23.30 30. mednarodni festival Noči v Stari Ljubljani, 0.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.40 Dnevnik, 0.55 Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.35 Napovedujemo

NEDELJA, 13.10.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 6.30 Videotrak, 7.15 Duhovni utrip, 7.30 Koda, 8.05 Glasbena matineja, 9.45 Joker, kviz, 12.00 Duhec, mladinski film, 13.55 Ambienti, 14.35 Mogočne ladje: Filipini, potopis, 15.40 Lahka živila - ponarejevalci okusov, francoska dokumentarna oddaja, 16.50 Studio ena, italijanska miniserija, 18.55 Videotrak, 19.40 Žrebanje Lota, 20.00 Nogomet - kvalifikacije za EP 2020, Slovenija : Avstrija, 22.55 Vikend paket, 0.20 Kaj dogaja? Z Jonasom, 0.50 Videotrak, 1.40 Info kanal

PONEDELJEK, 14.10.2019, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Na lepše, 12.00 Divjina v srcu (II.), britanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Panoptikum, 14.25 TV-izložba, 14.35 S-prehodi: Slofest, 15.05 Dober dan, Koroška, 15.35 TV-izložba, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zadnja beseda! 18.10 Malčki: Zabava presenečenja, risanka, 18.20 Razvedrilno izobraževalna oddaja, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Pisave, 23.30 Glasbeni večer, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.15 Napovedujemo

PONEDELJEK, 14.10.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.45 Videotrak, 10.30 Otroški program: Op! 11.00 Obzorja duha, 11.35 Dobro jutro, 14.10 Dober dan, 15.10 Prava ideja: Jaka Hrovat, mizar, 15.40 Tihotapci identitete, dokumentarni film, 16.50 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Divjina v srcu (II.), britanska nadaljevanka, 18.50 Studio Kriškraš: Robček za kurenta, mozaična lutkovna oddaja za otroke, 19.25 Videotrak, 20.00 Mogočne ladje: Egipt - po Nilu, potopis, 20.55 Poti svobode, poljska nadaljevanka, 21.55 Zgodba o Bogu: Onstran smrti, ameriška dokumentarna serija, 22.50 Lojze se je zbudil, tako kot ponavadi, kratki igrani film AGRFT, 23.20 Lasje, kratki igrani film AGRFT, 0.00 Videotrak, 0.30 Info kanal

TOREK, 15.10.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, 6.10 Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 12.00 Divjina v srcu (II.), britanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio City, 14.25 TV-izložba, 14.35 Duhovni utrip, 14.50 TV-izložba, 15.25 Potepanja - Barangolások, 15.55 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Koda, 18.05 A veš, koliko te imam rad: Kako se oglašča luna, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Bolnišnica New Amsterdam (I.), ameriška nadaljevanka, 20.50 Pred vrati pekla: Detroit - razkroj, španska dokumentarna oddaja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Spomini: Aleksandra Kornhauser Frazer, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.15 Napovedujemo

TOREK, 15.10.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.30 Videotrak, 11.00 Pisave, 11.45 Dobro jutro, 14.25 Dober dan, 15.05 Alpe-Donava-Jadran, 15.50 Joker, kviz: 19. oddaja, 16.45 Joker, kviz: 20. oddaja, 17.55 Divjina v srcu (III.), britanska nadaljevanka, 18.50 Moja soba: Lea - pevka, resničnostna oddaja,

19.20 Videotrak, 20.00 Sveti prostori: Sinagoge - nevidno in vidno, francoska dokumentarna serija, 20.55 Prava ideja, 21.30 Morilec z jezera, francoska nadaljevanka, 22.30 NaGlas!, 22.50 Zadnja beseda!, 23.45 Videotrak, 0.15 Info kanal

SREDA, 16.10.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 12.00 Divjina v srcu (III.), britanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Intervju, 14.20 TV-izložba, 14.30 Osmi dan, 15.00 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.30 TV-izložba, 16.00 Plesna akademija: Vrnitev, avstralska nadaljevanka za mlade, 16.2 Aktivatorji: Iskanje službe, izobraževalna serija za otroke in mlade, 16.35 Govoreči Tom in prijatelji: Noč čarovnic, risanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Kdo se boji slovenščine, izobraževalno-dokumentarna serija, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale: Slavoj Žižek: Jezik, ideologija, Slovenci, 18.00 Knjiga o džungli: Čil in gorski požar, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Umrika, indijski film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Sveto in svet, 23.50 Kdo se boji slovenščine, izobraževalno-dokumentarna serija, 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.50 Napovedujemo

SREDA, 16.10.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.30 Videotrak, 11.00 Dobro jutro, 13.55 Dober dan, 15.00 Koda, 15.35 Ambienti, 16.20 Vikend paket, 17.50 Divjina v srcu (III.), britanska nadaljevanka, 18.45 Ribič Pepe: Jernej in asteroid, mozaična oddaja za otroke, 19.05 Videotrak, 19.40 Žrebanje Lota, 19.55 Rokomet - liga NLB: Koper : Celje P. L., 21.35 Moje mnenje, 22.25 Wisting, koprodukcijska nadaljevanka, 23.25 Vse duše mojega telesa, dokumentarni film, 0.25 Videotrak, 1.00 Info kanal

ČETRTEK, 17.10.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 12.00 Divjina v srcu (III.), britanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Moje mnenje, 14.25 TV-izložba, 14.40 Slovenci v Italiji: Vkllop; o književnosti in filmu z Nejcem Gazvodo, 15.05 Moj gost/Moja gostja - Vendégem, portretna oddaja, 15.35 TV-izložba, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Na kratko: Interpasivnost, 18.05 Žanov svet: Jež, risanka, 18.15 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.25 Poti svobode, poljska nadaljevanka, 0.35 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.20 Napovedujemo

ČETRTEK, 17.10.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.30 Videotrak, 11.00 Kdo se boji slovenščine, izobraževalno-dokumentarna serija, 11.40 Dobro jutro, 14.20 Dober dan, 15.20 Golica, zgodba o skladbi, dokumentarni film, 16.20 City folk - Obrabi mest: Najboljše zgodbe, dokumentarna oddaja, 17.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 18.00 Divjina v srcu (III.), britanska nadaljevanka, 18.55 Firbcologi: O taksi žverci, črni kuhinji in reševanju iz vode, mozaična oddaja za otroke, 19.30 Videotrak, 20.05 Zanimive snovi sodobnega sveta, britanska dokumentarna oddaja, 21.05 Avtomobilnost, 21.35 Ambienti, 22.10 J. in O. Bubenček: Doktor Živago, dueta (solisti Baleta SNG opera in balet Ljubljana), 22.30 J. S. Bach - M. Šparemblek: Magnificat, tv balet, 22.35 Slovenska jazz scena, 23.45 Videotrak, 0.15 Info kanal

VRAŽJA POT

19. oktober 2019

SE DOBIMO PRI PORABSKI
DOMAČIJI V ANDOVCI

NAPAUTIMO SE NA
VRAJŽO POT
PO KMIČNI ANDOVSKI GOŠČAJ

*Pridite vsi, šteri se ne bojite od čaralic,
vragauv, smrti pa od sküšnjava.*

VRAJŽI KONCERT s skupino D-DUR

LASERSKI SHOW NA PROSTEM

Vsakšoga čakata organizatorja!

PROGRAM JE
BREZPLAČEN!

Sponzorji:

SZELLEMEK ÚTJA

2019. október 19.

GYÜLEKEZŐ AZ
ORFALUI TÁJHÁZNÁL

GYALOGTÚRA A „SZELLEMEK ÚTJÁN”
AZ ORFALUI SÖTÉT ERDŐN
KERESZTÜL

*Mindenkit szeretettel várunk,
aki nem fél a boszorkányoktól, ördögöktől és lidércektől.*

D-DUR ZENEKAR KONCERTJE

SZABADTÉRI LÉZERSHOW

Sok szeretettel várunk minden érdeklődőt!

RÉSZVÉTEL
DÍJTALAN!

Támogatók:

PENZIONISTI POMAGALI

Gesen je tū pa trbej grauzdje pobrati. Po naši vasicaj nega goric, majo pa lidgé lugaše (brajde) kauli ramov. Tak je tau pri Imreni Makoši v Sakalauvcaj tō, k steromi so prišli pomagat pensionisti, člani Porabskoga slovenskoga penzionističnoga društva iz Varaša. Delo je dobro šlau, pa kakša vesela rejč, šala tō nej falila.

OB SVETOVNEM DNEVU ŽIVALI

Ob svetovnem dnevu živali so učenci OŠ Széchenyi lahko spoznali in božali nekatere domače živali, in sicer kozi Frédiija in Irmo, goski Zsuzsi in Nimróda ter pse Lupija, Cappyja in Zaro. Lastnik živali Tamás Bedi je otrokom pripovedoval o tem, da mu ljubljenci obogatijo vsakodnevno življenje. Cilj svetovnega dneva živali je med drugim, da bi se otroci zavedali pomembnosti sožitja živali in ljudi.

L.R.H.

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava, Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD. Številka bančnega računa: HU75 11747068 20019127 00000000. SWIFT koda: OTPVHUHB